Silmahaigeid

õtan iga päew wastu kella 9—12 e. l. ja kella 3½—5½ p. l.
tias, Kauba ja Krameri nul. urgal nr. 2 (raekoja lähedal).
aiged leiawad ka minu **erakliiniskus** wastuwõtmist.
Silmaarst **Dr. A. Cahn.**

Minu kõnetunnid
üüd kella 8—10 e. l. ja 4—6 p. l.
Advokat K. J. Reder
ewis, Rüütli nul. 22, kreisrentei wastu.

amba-arst H. Stern
ab **hamba- ja juuhaigeid** wastu
päew kella 9—12 enne lõunat ja
kella 3—5 p. l.
Wana uulitsas nr. 8,
uni mäe all Kiwastiku majas,
teise korra pääl. 3

r. L. Jouddelowitz
fiilise ja sugunõade arst,
ab iga päew **haigeid wastu** kella ½12—1 e. l. ja kella ½8—9 õhtu.
rjewis, Rüütli ja Küütri uulitsa gal, Jansen'i majas, sisseminek Küütri uulitsa poolt.
matu **„Sugunõade haigused ja nende arstimine"** wäljaandja.

D. Kahn'i
eeste- ja naesterahwa riidekauplus
Aleksandri uulitsas nr. 6,
Jurjewis.
owitab suures wäljawalikus ainult hääst riidest walmistatud
Naesterahwa
gise- ja talwe-jakkisid.
Meesterahwa
ikondasid, pükisid, wateeritud lituid, poolpalitud jne. wäga odawa hinna eest.

Rasina wallawalitsus
lutab, et 17. septembril s. a. on koha- u wolikogu ees selle walla Rasina küla
kooliõpetaja walimine.
Kandidaatisid, kelledel sellekohased tunnistused on, palutakse kaupa tegema tulla. algaks on harilikult maa.
Rasinas, 9. septembril 1899.
Wallawanem: M. Käärik.
Kirjutaja: Kõiw.

Tiedemann'i jaunad
kop. 5 kop.
majõe uul. nr. 1, on nüüd ikka kõetud al teisip., neljap., reedel ja laupäewal. umbrid leini ja wannidega iga päew. inna tarwitatakse ka **lasteta paarirahwast.**

Hää kooliharidusega
õpipoissi,
es Satsa, Wene ja Eesti keele rääkimises ja kirjutamises täiesti osaw n, otsib oma kauplusele
„Tiwoli" prantsikoda.

Osaw raamatupookija
ing **wäiised tüdrukud** ehk **poisid,** es trükitud raamatu lehti mõõtawad otku panna, leiawad koha teenistust
Hermann'i trükikojas
01 Peterburi uulitsas.

Kingsepa töötegijat
on tarwis Rüütli uulitsas nr. 16.

2 kingsepa õpipoissi
arwitab Uueturu uulitsas nr. 33,
kingsepp **Ess.**

trükikojas.

Nr. 202. **Esmaspäewal 13. septembril**

Aeljaskümneskolmas aastakäik.

Tuleb iga päew wälja, üksnes mitte pühapäewadel, suurtel pühadel ega kroonupühadel.

Igal nädalal ilmub eraldi.

Toimetuse adress: „Postimehe" toimetusele Jurjewis; Wene keeli: Въ редакцію газ. „Postimees", Юрьевъ Лиф. губ.

Toimetaja kõnetund: linna raekojas, lehe talituses kell 1—2 l.

„Postimehe" talitus ja trükikoda, kus ka muid siit itöösid toimetatakse, on **Jurjewis** linna raekojas, sisseminek Suure Turu poolt. **Tallinnas on abitalitus** Harjuwärawas, Tesloni majas; **Wiljandis abitalitus,** Lossi uul., Ellrich'i majas, A. Tõllasepp'a raamatukauplus. **Narwas abitalitus,** Waksali uul. Leinbaumi majas.

Postimees

Postiga 12 kuu pä
„ 11 „
„ 10 „
„ 9 „
„ 8 „
„ 7 „
„ 6 „
„ 5 „
„ 4 „
„ 3 „
„ 2 „
„ 1 „
Wäljamaale 2
Kuulutuste
Kell 11 e. l
sellsamal päewa
kuu 1. päew
tuleb 10 kop.
mata jäänud nu
maksuta järele,
pärast numbri

„Uus lauluraamat."

„Kirikus, koolis ja kodus praukida."

„Kas walmis?"
„Walmis!"
„Trükist wäljas?"
„Ei ole, alles käsikirjas!"
„Millal ta siis ilmub!"
„Nii pea kui tarwilised reisipassid käes."
„Kust neid saada?"
„Seaduslikkude ülemate käest?"
„Kes need on?"
„Sinutid, konsistoriumid, tsensor."
„Kes need passid säält kätte nõuntab?
„Mulluse sinuti otsuse järele Liiwimaa kindralsupertent."
„Kes ta trükib?"
„Seda määrawad Liiwimaa ja Eestimaa kindralsupertendid."
„Kes annab tarwitusele wõtmise loa?"
„Kindralkonsistorium."

Nõnda kuuldi tänawusel Liiwimaa sinutil Walga linnas igal pool räägitawat, kus õpetajad Lauluraamatu tegelastega kokku puutusiwad. Sellest selgub, et õpetajate keskel „Uue lauluraamatu" ilmumist suure põnewusega oodatakse. Ja kogudustegi keskel ei ole põnewuse poolest lugu teine. Kuhu ial Sa lähed, ikka on esimene küsimine see: „Millal ilmub „Uus lauluraamat"? Arwan sellepärast tulusaks „Uuest lauluraamatust" siin mõnda sõna **rääkida.**

Kiriku lauluraamat on üks osa Ewangeliumiusu koguduse tähtsamat waimuwara. Ewangeliumiusu kogudus on laulukogudus. Sellepärast ei wõi Ewangeliumiusu kogudus kusgil maal ilma lauluraamatuta olla. Ka meie maal mitte. Ja tõesti kuuleme wanadest kirikukirjadest, et meie kogudustes warsti pärast usupuhastuse aega on kirikulaulusid lauldud. Esimene lauluraamat ilmus alles sada aastat hiljem, aastal 1637 mag. Heinrich Stahl'i juleste; aga selle lauluraamatu laulud oliwad hoopis rasked laulda, sest neil ei olnud riimi ega wärsimõõtugi. Sellepärast soowiti uut ja paremat lauluraamatut. Selle walmistas mag. Abraham Winkler ja andis ta a. 1656 wälja. Sest saadik on meie kirikulaulud riimitud. Kuid Winklerigi laulud oliwad weel mitmeti puudulised. Aga ju aastal 1694 ilmus lauluraamat, mis tõsiseid kirikulaulusid tõi; nii hästi tuuma kui koore poolest on need laulud eeskujulised. See oli Johann Hormungi lauluraamat. Selles raamatus oli 117 laulu, aga need on nii tähtsad, et neist ka nüüdsesse „Uude lauluraamatusse" terwelt 90 laulu on üles wõetud. Hornungi eeskuju järele tehti uusi kirikulaulusid juurde ja aastal 1721 ilmus „Eesti Maa keele Lauluraamat," millel 256 laulu sees ja millele a. 1741 „Kaunid waimulikud laulud" juurde lisati. See on meie „Wana laulu raamat", mida kuni meie ajani kirikus ja kodus tarwitati. Aastal 1854 hakati Liiwima sinuti pääl „Uue lauluraamatu" wäljaandmisest rääkima. Aastal 1856 walis Liiwimaa sinut „Lauluraamatu komitee", mille liikmed oliwad: Praost P. Carlblom Tarwastust, praost A. H. Willigerode Karulast, õpetaja W. Schultz Pärnust ja õpetaja K. Maurach Põltsamaalt. Eestimaa sinuti poolt waliti sesse komiteesse: õpetaja F. Gebhard Järwajaanist, W. Grohmann Türist, F. Hasselblatt Karuselt, F. Hörschelmann Koselt ja C. Knüpffer Wäitsest-Maarjast.

Töö ette otsa astus raudse tahtmise ja tüdimata meelega Põltsamaa õpetaja Karl Maurach. „Proowi-lauluraamat" ilmus aastal 1864 tema toimetusel ja niisamuti aastal 1869 „Eesti Maa rahwa Kodu ja Kiriku Raamat." See on praegu kõigil pool eestlaste maal pruugitaw kiriku lauluramat. Et seegi raamat mitte täieline ei olnud, teadis tema toimetaja ju raamatu ilmumisel. Ometi ei saadud sel puhul midagi parata, waid pidi paremat aega parandamiseks oodatama. Aeg tuli. Aastal 1885 pani õpetaja K. Maurach lauluraamatu parandamise plaani Wiljandimaa sinutile ette, säält läks asi Liiwimaa sinutile, säält Eestimaa sinutile ja igal pool wõeti plaan wastu ja hakati nõuu korda saatma. Waliti jällegi lauluraamatu komitee ja selle komitee liikmeteks saiwad Liiwimaa poolt õpetajad K. Maurach Põltsamaalt, W. Eisenschmidt ja R. v. Holst Audrust, Eestimaa poolt E. v. Mickwitz Ristilt ja W. Kentmann Kullamaalt. Pärast poole lahkusiwad Eestimaa liikmed ja ka Liiwimaa liikmed pääle Maurachi komiteest, nii et Liiwimaa sinut aastal 1891 uue komitee pidi walima. Selle komitee liikmed oliwad õpetajad K. Maurach Põltsamaalt, E. v. Mickwitz Pillistwerest, Dr. R. Bidder Laiusest, M. Lipp Nõost ja F. Ederberg Kaarmalt. Komitee töö keelelises ülewaatajaks waliti, pärast seda kui õpetaja Dr. J. Hurt Peterburist seda tööd rohkete ametitööde pärast mitte ei olnud wastu wõtnud, Dr. Hurti ettepanekul Paistu õpetaja J. Bergmann. Selle komitee töö ilmus aastal 1895 nime all „Waimulikud laulud." Need oliwad proowiks wälja antud, et neid kõikipidi läbi katsutaks ja siis puhas kuld, mis kriitikatulest läbi käinud ja põlemata jäänud, „Uues lauluraamatus" maad leiaks. Terwe aasta jooksul katsus komitee kriitikaid läbi, sõelus ja silus, wiilis ja poleeris ja pani siis aastal 1896 oma töö trükiwalmilt Liiwimaa sinuti laua pääle, kuna ta ise luba palus lahkuda. Lahkumine lubati, aga tööd ei wõetud mitte trükiwalmiks wasta, waid waliti, Eestimaa sinutiga ühes meeles, uus rewideerimise komitee. Selle komitee liikmeks waliti Eestimaa sinuti poolt Paltiski õpetaja Sokolowski ja Kullamaa praost W. Kentmann, Liiwimaa sinuti poolt õpetajad W. Eisenschmidt ja Dr. R. Bidder Laiusest; wiimaste asemikkudeks nimetati õpetajad E. v. Mickwitz Pillistwerest ja G. Koik Tõstamaalt. Mõlemate sinutite poolt waliti ühel häälel rewideerimisekomitee juhataja prohwessor Dr. F. Hörschelmann. Rewideerimise komitee walis omalt poolt Paistu õpetaja J. Bergmann'i oma töö keelelises ülewaatajaks ja palus Dr. Hurt'i iseäranis tähtsais keeleasjus wiimseks otsusetegijaks. Ju 1898. aastal wõis selle komitee juhataja sinutile teada anda, et „Uus lauluraamat," selle komitee toimetusel uuesti parandatud ja täiendatud, ise ju trükiwalmis on, muud kui lisad on alles pooleli. Nende kallal oliwad töös endine Ambla õpetaja G. Knüpffer Tallinnast ja

---

Wõitlus Rooma pärast.

Felix Dahn'i ajalooline romaan. Ümberpannud **J. Ilwes.**

Wiies raamat. 63

„Wana muistest õigust, — kordas Silweerius — mida kirit seni ainult wälja nõudmata on jätnud.

Ta waenlased sunniwad teda, sel silmapilgul ta'ga platsi astuma.

Teadke siis, keisri asemik, kuulge siis, sõjapäälikud ja mõõgamehed, mis kirik enesele Teodahadi poolt lubada lasknud, on ju kaks aastasada ta omandus, ja gootlane on seda ainult kinnitanud.

Samalt kohalt, kus linnaülema pühakoda wärwija käsi selle kinnituse wõtnud, oleks ta ka dokumendi leida wõinud, mis meie õigust põhjendab.

Kui waga keiser Konstantinus pühade, iseäranis püha Peetruse nähtawa abiga, kõik omad waenlased jalgade alla tallanud, andis ta selle eest tänuks ja tunnistuseks, et kroon ja mõõk kiritu risti ees kummardama peawad, Rooma linna oma maadega ja naabruses olewad linnad ja maad, kõige kohtu ja politsei, maksude ja tollidega pühale Peetrusele igawesti ära, et kirikul ta ilmaliste ülesannete kordasaatmiseks ka ilmalikku aset oleks.

See kingitus on seadusepäralises dokumendis täiel kujul kirja pandud. Põrgu wanne ähwardab igaühte, kes ta wastu waidleb.

Ja ma tüsin Kolmainu Jumala nimel keiser Justiniaanuselt, kas ta **oma** eelkäija, Jumalas hingawa keisri Konstantinuse lubamist makswaks mõtleb tunnistada, wõi teda ilmaliku ahnuse pärast tühjaks teha ja seega enese pääle põrgu wannet ja igawest needmist saata."

Sel kõnel, mille piiskopp täie waimuliku auu jõuu ja terwe ilmalitu kunsti osawusega ette kandis, oli ütlemata suur mõju.

Belisar, Prokoopios ja päälikud, kes äraandja preestri üle praegu alles walju kohut oliwad pidada tahtnud, tundsiwad äkki iseendid nüüd nagu hukka mõistetud olewat.

Italia süda näis igawesti keisrilt wõetud ja ära kirikule antud olewat.

Kartlikult waikisiwad nüüd bitsantslased, kes alles hiljuti nii suurelised olnud, ja uhkelt seisis preester kui wõitja nende kestel.

Wiimaks ütles Belisar, kes enese päält wõitlemise ülesannet ja allajäämise häbi ära tahis weeretada:

„Rooma linnaülem, mis wastad sa?"

Tseteegus kummardas ja ütles:

„Kaebtusealune wabandab ennast ühe dokumendiga.

Ma arwan, ma teeksin talle palju pääwalu, kui ma ütleksin, et niisugust dokumenti olemas ei ole ja kui ma selle otsekohest ettepanemist nõuaksin.

Aga ma ei taha mehega, kes ennast ristirahwa pääks nimetab, mitte nagu wihane adwokaat ümber käia.

Ma annan järele ja ütlen, et dokument olemas on."

Belisar awaldas nõuutat pahameelt.

„Weel enam!

Ma olen püha isa selle ettepanemise waewa, mis tal wäga raske oleks, wõtnud ning dokumendi ise oma pühakoda röõwija käega siia toonud."

Ta tõmbas koltunud pergamendi põuest wälja ja waatas naeratades tema ja siis paawsti ning Belisari pääle.

„Jah, weel enam!

Ma olen seda dokumenti päewade kaupa uurinud. Ma olen terawamaid õigusemehi, kui ma ise, nii oma noore sõbra Salwius Juliaanuse, appi kutsunud ja nendega ta tähttähelt läbi waadanud.

Isegi mu auustatud ja õpetatud sõbra Stseewola terawus ei leiaks säält puudust.

Kingituse akt on iga pidi täielik: keiser Konstantini protonotaarius peab esimese numbri õiguseteadlane olnud olema.

Ta peatas — hirwitades wiibisiwad ta silmad Silweeriuse näol, kes enesel higi otsaesiselt pühkis.

„Nii siis — küsis Belisar üliäritatult — on dokument täiesti õige — ja seega maksew?"

„Jah! — õhkas Tseteegus — kingituse dokument on laitmatalt korras.

Kahju ainult, et —"

„Noh?" küsis Belisar.

„Kahju ainult, et wale on."

Kõigilt huultelt lendas kiljatus.

Belisar ja Antoniina kargasiwad üles, kõik koosolejad astusiwad prähwettile sammu lähemale.

Ainult Silweerius taganes.

„Wale?" küsis Belisar, nagu hõisates.

„Linnaülem, sõber, kas wõid sa seda tõendada?"

„Muidu ei oleks ma seda ütelnud.

Pergament, millele lubamine kirjutatud, näib õieti wana olewat, tal on ussiaukusid, plekkisid ja mis muidu auuwääriluselt nõuda wõib, nii et mõni kord isegi tähti üles lugeda raske on.

Kuid ta teeb ennast ainult wanaks ja wõtab seks enesele niisama palju kunsti appi, nagu mõned naesterahwad, kes noored olla tahawad.

See on õige pergament, wanast Konstantini poolt asutatud ja praegu weel käi
pergamendiwabrikust."

„Asja juurde," hüü

„Aga igaühel ei ole
juks ka püha piiskopp n
neil pergamentidel all, pa
tehtud, pääl on.

Nüüd pane tähele,

Dokumendis seisab,
walitsuse kuueteistkümnend
paganatemplid kinni pann
tantinopoli päälinnaks teg
maatsius ja Kasenohwilos

Ime on, et sel aast
kümmend wiis pärast Jsa
teati, kes aastal pärast kei
deriki jurma, konsul on; s
sab see: kirjutaja ei olnud
ka töe poolest raske näha,
gust ei hoita — nii wahe
oli sinna tahtmata kolm
olen need ristid ära kustu
„VI. ajaarwamine: Justi
ta walitsuse esimesel aast

Silweerius waarus
male anti.

„Dokumendi pergam
tonotaar kahesaja aasta e
alles aasta eest Bitsantsis

Tunnista, sõjaülem,
peb ja teise ilma piir alg
nud, ning auusta taewa t

Ta andis kirja Bel

See on hää osa ilm
sünnib! ütles Prokoopius

„Justinaanuse une
Belisar.

„Rooma piiskop, m

Waewaga oli Silwe
ehitust oma silmade ees n

Tasase häälega was

„Ma leidsin dokum
kuu eest.

Kui see nii on, nag
petetud, nagu teid.

Ma ei teadnud mid
jast, ma wannun seda Kri

päält „Eeskõne," mis meile „Lauluraamatu loo" ära jutustab, mis wististi igale raamatu tarwitajale meelt mööda on. Meie leiame säält täielise „Lauluraamatu", palju ritkama, kui tänine lauluraamat oli. Meie leiame säält „Jumalateenistuse korra" uue Agenda järel, „Katekismuse" parandatud näol, „Ewangeliumide ja epistlite kättejuhataja," kuna ewangeliumide ja epistlite sõnu mitte ära ei trükita, sest et igas majas ometi piibel ehk wähemalt uus testament on, kust neid lugeda wõib, „Meie Issanda Jeesuse Kristuse alandamise ja ülendamise loo," „Jerusalemma ärarikkumise loo" ja „Palweraamatu," kõik hoolega läbi waadatud ja parandatud ja täientatud kujul. Iseäranis suure hoolega on „Palweraamat" toimetatud. Palwete juures on nimelt selle pääle waadatud, et palwe sõnad selged ja lühidad, lihtsad ja wägewad on. Siis on weel lisaks mitmed wäga tarwilised „Juhatajad", nagu „Laulusõnade juhataja", „Lauluwiiside juhataja," „Laulikute nimekiri", „Alguskeelsete laulikute nimekiri," „Estistajate nimekiri" ja weel muid. „Laulikute nimekirjad" on tähtjas osa meie kirjanduse loost; iga nime juures on üles tähendatad, missugused laulud tema loodud ehk eestistatud on. Kõik nimekirjad on Lainse õp. Dr. Bidder suure hoole ja osawusega kokku seadnud. Raamatu wiimse lehekülje pääl on „Hädaristimise sõnad," et häda korral ristimise sõnad kohe käepärast oleksiwad. Nõnda ilmub „Uus lauluraamat" ühes lisadega, nagu wanasti „Kodu ja kiriku raamat", sest ta tahab sõna täies mõttes k o d u ja k i r i k u raamat olla ja igale ewangeliusulisele eestlasele seda pakkuda, mis talle waimulikust warast waja on. Ometi ei ole mitte karta, et raamat liig paksuks läheks, sest toimetajad on ka wälist kuju terawasti silmas pidanud ja selle eest hoolt kandud, et „Uus lauluraamat" nii hästi silmale kui taskule meele pärast saab olema. Nii hästi tuuma kui koore poolest saab „Uus lauluraamat" oma otstarbe kohane olema. Seda loodawad tema toimetajad, seda julgen minagi oma nägemise ja tundmise järele tõendada.

„Uues lauluraamatus" on ühtekokku 635 laulu, seega 48 laulu rohkem kui seniaegses lauluraamatus. Wanas lauluraamatus oli 587 laulu. Neist on 103 laulu täiesti wälja jäetud, 47 laulu aga hoopis uueks loodud, nii et neid uuteks lauludeks wõib lugeda, ja 437 laulu on enam ehk wähem muudetult „Uude lauluraamatusse" läinud. Nii on siis „Uues lauluraamatus" a. 1869 wäljaantud lauluraamatust wõetud lauluſid 437 ehk 69%; wanast lauluraamatust wõetud, aga hoopis uueks loodud lauluſid 47 ehk 7,5%, päris uusi lauluſid 151 ehk 23,5%. Algupäraliſi lauluſid on 30 ehk 4,7%, eestistusi 605 ehk 95,3%. Algupäraliste laulude tegijad on kõik teada. Neid on üleüldse 11 meest, nimelt:

J. Bergmann	8	lauluga,
M. Lipp	6	"
C. Malm	3	"
A. H. Willigerode	3	"
Dr. R. Bidder	2	"
J. W. Jannsen	2	"
C. Maurach	2	"
F. Ederberg	1	"
P. Lampson	1	"
J. Peterson	1	"
J. Tamm	1	"

kokku 30 laulu.

Eestistajaid on 29 hinge 422 lauluga teada, kuna 183 laulu eestistajad teadmata on, ehk jälle mõni laul nende seast on mitme mehe läbi oma näo saanud, nii et wõimata öelda, kelle oma töö on. Eestistajad on:

C. Maurach	111	lauluga,
J. Hornung	90	"
M. Lipp	55	"
Dr. R. Bidder	27	"
C. Malm	23	"
J. Bergmann	18	"
Dr. A. H. Willigerode	13	"
Dr. W. Schultz	13	"
Dr. F. Hörschelmann	10	"
F. Hasselblatt	10	"
F. F. Meyer	8	"
F. Ederberg	7	"
J. Jung	5	"
A. Jürgenstein	4	"
W. Kentmann I.	4	"
W. Kentmann II.	4	"
W. Eisenschmidt	3	"
G. Koik	3	"
R. Holst	2	"
J. Tamm	2	"
P. Lampson	2	"
Elise Aun	1	"
G. Beermann	1	"
Wilhelmine Ederberg	1	"
M. Jürmann	1	"
R. Kallas	1	"
C. Masing	1	"
Eug. Mickwitz	1	"
H. Nyländer	1	"

koktu 422 laulu.

Kui nüüd weel pilgu „Uue lauluraamatu" pruugile wõtmise pääle heidame, siis tuleb kõige päält tähendada, et „Uut lauluraamatut" esiotsa seniste lauluraamatuga kõrwuti kirikus tarwitada wõib, sest umbes kaks kolmandikku lauluſid on mõlemas raamatus nii kaugele ühised, et neid ühes laulda wõib. Muud kui kahed uumbrid tulewad tahwli pääle panna. Et wanu lauluraamatuid mitte enam ei trükita, siis on loota, et mõne aasta jooksul nii kaugele kui Eesti keel kostab kõigil pool **ühine** kiriklik lauluraamat, nime all **„Uus lauluraamat,** k i r i k u s, k o o l i s ja k o d u s p r u u k i d a", pruugil saab olema. Ootame piki silmi, et „Uus lauluraamat" õige pea puhtas trükis ilmub ja kui ammu oodatud armas külaline igasse kogudusesse ja kotta jõuab ja jäädawaks armsaks kodakondseks saab.

J. B.

Riia eestlastele.

Aegajalt ilmub kodumaa ajalehtedes, millest nii mõnedgi ka meie riialaste juurde on harjunud käima, teatusi eestlaste üle, kes Liiwimaa suurde päälinna omale elupaiga on ajutanud. Aga minu teades ei ole ühe asja üle, mis Riia eestlastele küllalt südame ligi peaks minema, Eesti ajalehtedes mitte juttu olnud, ehk kui ka wast ongi, siis on see kahjuks tähelepanemata jäetud. Ma mõtlen nimelt meie tillukeste järeltulijate õpetamise ja kaswatamise puuduse pääle. Igal aastal olen ma meie õpetaja herra kaebtust kuulnud, et lapsed pääkooli (ehk nagu seda ka üteldakse „leeri") tulles usutunnistuse päätükkisid ei oska ja ka wahest koguni lugemisegagi küllalt kimbus on, nii et pääle mitmekordse kaalumise ja pika ootamise muu ei aita, kui jäta nende wastuwõtmine aasta pääle edasi. Kurb, oh kui kurb lugu! Kas siis tõesti Eesti emad Riias nii palju prii aega ei leia, et nad lapsele käsud ja muud pääasjad katekismusest päha õpetaks? Tean küll, et nii mõnelgi nendest elu liiga raske on, hää on weel, kui pereisa elab ja teenida jõuab, aga kui ta wäetikesi ema hoolele jätteš kalmu alla wajus, ehk ka aastate kaupa haiguse sunnil sängis peab lamama, mille juures pääle hariliku elu häda, puuduse ja waesuse ka weel haige põetamine ning tohtrirohu kulud waese perekonna waranduslikku seisukorda rõhumas on, siis peab küll igaüks, kellel wähegi südant ja arusaamist on, tunnistama, et niisugusel korral peremа õnne tänab, kui ta päewast päewa kuidagi moodi läbi saab, elada, lastele raamatu õpetamisest ei või mõteldagi.

Aga kas kurb lugu siis sugugi ennast parandada ei lase? Oo, küll ta laseks, kui aga mõnedgi mehed, kes ise ülemal seletatud puudust ei kannata, ehk weel päälegi külluses elawad ja selle pärast peaks wähemale wennale abiks tõttama, käed nimetatud puuduse parandamiseks adra külge paneks. Ärgu arwatagu, et ma nüüd kohe karjuma hakkan, et rikkamad Riia eestlased mõne saja rubla ülemal nimetatud olude parandamiseks omast taskust annaks. — Seda ma ei ole mõtelnudgi, seda enam, et häätegija inimene ilma minu meeldetuletusetagi abiks tõttab, kus ta wähegi saab — waid ma koputan nii hästi rikkuse kui ka hariduse poolest kõrgemal järjel seiswate Riia eestlaste südame ukse külge palwega: teil on aega ja teil on sõna, mis mõnesgi kohas maksab, lööge kokku, pidage nõu, heitke wõimumeestele paar sõna, katsuge luba saada Riia eestlaste seas wäikest korjandust teha — alguskooli asutamiseks Eesti noorsoole Riias. Teile see töö iseäralist raskust ei teeks, aga ütlemata häätegu saaks sellega ära tehtud. Riias olla kuulu järel 16 tuhat eestlast, mõnede üteluse järele weel enamgi. Kas need siis tõesti ei peaks jõudma wäiteſt algus-kooli, kus lastele muu seas ka emakeelt ja usuõpetust saaks õpetatud, ajutada ja ülewal pidada? See mõte ei ole ju ka enam uus, nii mitmedgi mehed on tema üle järele mõtelnud, kuid kaugemale ei ole järjega saadud. Miks pärast peaks hää mõte teoks tegemata jääma, kuna ometi tema täidewiimisel õnnistatud tagajärjed saaks olema? Waimulik seisus peaks asja soojemalt südame ligi wõtma, siis saaks see ettewõte wäga palju toetust. Kui õpetaja kantsli päält oma waimuliku walitsuse käsu pääle asja kogudusele ette paneks, küll siis tuleks aitajad käed ilmsile, ja kopikatest kaswaks rublad, ning rubladest kool, mida meile endile nii wäga tarwis on.

Kord olla Läti ajalehed imestust awaldanud, et Riias eestlastel oma kooli ei ole, kuna neid siis ometi küllalt palju elab. Eestlased, eestlased, **wõõrad** näewad seda ära ja kisendawad, ja teie ise — ei pane asjast suuremalt teadwaksgi! Wõtke parandus selles asjas tõemeelega käsile, eestlased, küll siis näete, et õnnistus selle ettewõtte järel käib.

Näituseks Luugas, Wenemaal, kus palju wähem eestlasi elab, kui Riias, on eestlased omale kooli ja kirikut ehitanud, kas siis meie riialased omale kooli ei jõua saada? Eesti isad, emad, kandke hoolt, et teie lapsed tulewikus teie mälestust õnnistama saaks selle eest, et teie nendele wõimalikuks olete teinud noorukses seda wara koguda, mida pärastises elus igale ühele nii wäga tarwis läheb.

—d.

Pomologia õpetus.

4

Umbes sel wiisil, nagu proowikirjeldused näitawad, on raamatus 200 õuna-, 100 pirni-, 40 kirsi-, 50 ploomi-, 20 sõstra-, 25 tikerberi-, 25 wabarna-, 10 pampli- ja 50 maasikasorti kirjeldatud. Iseäraliste pomologialiste peensuste eest olen hoidnud, teades, et seda meie taluaednikkudele praegu weel tarwis ei ole, niisamati ka uute kunstsõnade eest, mis lihtinimesele arusaamist raskendawad. Peaks mõni siisgi sortide kirjelduse wiisis jne. midagi teisiti joowima, siis olen häämeelega walmis asjalikka näpunäiteid tarwitama, nukaua kui käsikiri weel minu käes on.

Märkisel, mis sordi nimede taga seisawad, on järgmised tähendused: * = hää lauaõun, * * = wäga hää lauaõun, * * ! = ülihää lauaõun; † = hää kõgiõun, † † = wäga hää kõgiõun ja † † ! = ülihää kõgiõnu. Kuude nimed, nagu: Now.—Märts jne. tähendawad, et õun nowembri-kuus walmib, s. o. sõögikõlbulikseks ja märtsi-kuuni seisab.

Ühtlasi teatan aiapidajatele, et Wormsi kooliaia juurde asutatud puukooliſi pääle siin kirjeldatud sortide kõik need õuna- ja pirnisordid saada on, mis „Kodumaa marjade" *) sortimentides nimepidi on üles antud. Kõige paremaid, suurewiisiliseks kaswatamiseks kõlblikka, külmakindlaid sortisid, nagu eht Rootsimaa Rosenhäger jne. paljundatakse hulgawiisi, teisa sortisid wähemal mõõdul. Üheaastased kaunistused saadetakse tellijatele posti järelmaksuga kätte, põõsas- ja tüwipuud aga ettemaksetud tellimiste pääle aurulaewadega ja raudteel. Puude wäljamüümise aeg on iga aasta aprilli-, septembri- ja ottobri-kuul, pookokssabel üksi märtsikuul. Et Wormsi kooliaed pomologialiste uurimiste tarbeks on asutatud, seepärast peetakse ja paljundatakse siin ainult ehtsortisid, millede algsordid kodu- ja wäljamaa pomologia aedadest tellitakse. Iseäraliſt rõhku pandakse wäljamaa uudissortide proowimise ja kliima järele harjutamise eht klimatiserimise pääle ning püütakse nende hulgast meie kliimale häid sortisid soetada. Enne kui uudissordid üleüldiseks kaswatamiseks soowitatakse, saab neid mitu aastat piinlikult proowitud. Ilma halastamata lastakse neid külmawalu, kuiwapiina, marude murdmist ja kõitsugu kurjailma mõju katmata ning warjamata wälja kauda. Üksi neile sortidele, kes säherduse raske ja piinarikka proowiaja laitmata on läbi teinud, antakse hää tunnistus taasja wõetakse nad paljundamise alla. Et siinses kooliaias kuiwapõhjaga maa on ja selles tehtud proowikatsed üksi seda näitawad, kuidas proowitawad sordid kuiwas maas siginewad, sellepärast saawad proowisordid kohe ka terwel saarel igasuguse maapõhja pääl kaswawate wanade puude külge poogitud. Nõnda poogiti näituseks tänawu kewade selleks otstarbeks Wormsi saarel 70 taluaias 756 õuna-, pirni-, kirsi- ja ploomi jakku proowisortidest. Umbes 6-aastase proowimise järele wõib nende üle juba otsust anda. Kuid see otsus oleks siisgi poolik, sest ta maksaks üksi merekliima kohta. Õnneks ei puudu nendel sortidel ka maakliimas proowisid, sest läinud kewadel sai siinsest kooliaiast umbes 1000 pookotsa wälja saadetud, kõige rohkem Wiljandi- ja Järwamaale. On neid sääl ka aastat 6 proowitud ja nende wilja Wormsis kaswanud wiljaga wõrreldud, siis wõib täielikku otsust anda, mis niihästi mere- kui maakliima kohta ühtewiisi maksab. Wäga soowida oleks, et igasse maakonda ometi mõnedgi kooliaiad saaksiwad ajutatud ja nendes tähtsamate sortide proowikaswatamine käsile wõetud. Tulu, mis sellest maale ja rahwale tuleks, oleks wäga suur. Sellepärast ajutatagu kooliaedasid, kus see iganes wõimalik on ja wõetagu sääl sortide proowikaswatamine kõige hoolega käsile. Tehtakse seda, siis wõib umbes 10 aasta pärast igale maakonnale õiged sortimendid kindlaks määrata, kuna see praegu wõimata on.

Loodan, et auusad lugejad sellest lühikesest seletusest ja ülemal proowiks antud sortide kirjeldustest juba küllalt aru saawad, missugune raamatute siht ja sisu on. Seepärast julgen paluda, et seltside eestseisused, olgu põllumeeste-, tarskuse- ehk lauluseltsid — kooliõpetajad, wallakirjutajad, raamatukauplejad, põllumehed, aednikud, ajalehtede lugejad jne. mulle tänawu 1-seks n o w e m b r i k s lahkesti üles annatsiwad, mitu raamatut nad soowiwad tellida. Tuleb tellimisi nii palju, et trükitulud tasutud saawad, siis saab raamat trükitud; tuleb neid aga wähem, siis jääb ta trükkimata. Raamatu hind on umbes 50-ne kopika pääle määratud; tõnseb aga tellijate arw üle tuhande, siis jääb hind odawamaks. Kõik need, kes wähemalt 10 raamatut ühes pakis telliwad, saawad alandatud hinnaga. Raha maksmist ei ole ettetellimise juures mitte waja, ainult tellitawate raamatute arwu palun üles anda. On raamat trükitud, siis saadetakse ta posti järelmaksu pääle tellijatele kätte. Tellimised saadetagu postkaardiga järgmise adressi all: Haapsalu, Wormsi. Spuhl-Rotalia; Wene keeli: „Шпуль-Роталія. Гапсаль, Вормсъ."

Wormsis, 20 aug. 1899.

Täieliku austamisega

J. G. S p u h l - R o t a l i a.

*) Kodumaa marjade" kuulutusi leiawad lugejad „Postimehes" nr. 49, 1899. Selle raamatu terwe trükk on warsti otsa lõppemas.

Teistest lehtedest.

E e s t i w ä i k e p õ l l u p i d a j a t e e d a s i j õ u d m i s e s t. Põhja-Liiwimaa augusti-näituse kordamineku pääle tagasi waadates awaldab meie maa suurepõllupidajate majandusline häälekandja „Balt. Wochenschrift" suurepõllupidaja A. v. Z. M. sulest pikema kirja, milles Eesti wäikepõllupidajatele lausa kiitust üteldakse, et nemad kallist tõugu hobuseid ja kariloomi ja häid koduseid käsitöösid näha toonud. Paneme kirjast pääosad üles.

„Waatame näitajate tööſid ja edasijõudmist üleüldse ja iseäranis Eesti wäikepõllupidajate tööſid ja edasijõudmist, siis täidab wiimne meid rõõmuga, seda enam, et wäikepõllupidaja, kes kõiges ilmas alalhoidew on, mitte kergesti uuendusteſt kinni ei hakka, olgu need ka kui õnnistuserikkad. Kes aga neid kallist tõugu ja kalli tõuga parandatud hobuseid ja kariloomi, maarahwa käsitööſid ja Eesti naesterahwa näputööſid 5—10 aastat tagasi wõrdleb, see peab imestama, kui õpetust wõtjad, wirgad ja anderikkad õpilased nende nüüdsed näitajad on olnud. Kuna 15 aasta eest wäikepõllupidajatel ainuſtgi parandatud tõugu lehma polnud, ilmusiwad need aast' aastalt, mõisaomanikkude eestujul ja iseäranis talupidajatele määratud auuhindadel ikka harilikumalt, ja sellega tõusiwad loomade hääd o ikka kõrgemale. Juba 1890. alates wõis taluloomade se tust näha: esineks tekkis loomi, pea ka täiswerd loom märk, kord loomakaswatuse tööjaotust kätte saada, et wä pidaja mõisnikkudelt hääd wasikaid ostab ja neid täiska juguloomadena jälle tagasi näitab Liiwimaa põllutöö tuse edenduse ühisuse tegewu kättesaadawal olewat, sest kes Kambjast Jüri Anko täiswer näinud on, kes Meerimõisa mitme wäikepõllupidaja kas pulliſid on tähele pannud, ülemal awaldatud lootuse enam kahelda. Puhaswerd made arw oli wäikepõllumee tänawu rohkem ja loomad i kui kunagi enne, nii et hinn jad kurtma pidiwad, tui n kem anuhindu ei olnud. O riloomade saatmine kergem bale minek kindlam, siis tule 10 korda nii palju ilusai näitusele, sest parem tõug ennast kulutule tiirusega lai tanud ja wilesad näljakujud ikka harulkasemaks. Kuna wäikepõllupidaja Jüri Anko eest 300 rbl. saab, wõib se eest 12 harilikku lehma osta lel silmad on näha ja kõrwad see õpib juba niisugusest si test, kuidas majapidamist malt ajada.

Sarnane on ka hobuseka kus Inglise werd tähtkude järeltulejad wälja paistawad äranis tugewa selja, laia kena kuju poolest tähelpanda Nii näituseks Uue-Wõidu k niku Aadu Kolga tätt, kelle suuruseſt pisut puudub, et te tähtuks wõiks tarwitada. jõua küllalt soojalt soowitada sadele esimesel aastal kaer et sellega neile õiget lainst, ja paksust anda. Weel ilusa aga ka siin õiget tööjaotu nii et wäikepõllupidajad war remaapidajatele ära müüksiwa paremad karjamaad ja muud tusesolud on. Kuni sinnam aga weel pikk tee ära käia

Liig kaugele läheks, kui t päälisjoudselgi Eesti naester täsitööde edenemist tähele Kes rikast näitust maitseri eeskujuliste kangastega näinu endiste muutmata kirja hol pade, wööde ja muude kudumi pääle tagasi mõtleb, see ei dumisekursuste ja täsitöökooli järje üle mitte enam kahewa mida nüüd ka meie talutütar elawalt taga nõutakse.

Arwudega tõendusels ol lühidelt anuhinnad kui ka summad nimetatud, mis Ee kepõllupidajad Liiwimaa je tusel saiwad: hobuste eest 5 hinda, 4 II. anuhinda, 12 hinda; sarwloomade eest: 6 hinda, 7 II. anuhinda, 6 I hinda; naesterahwa täsitöö 1 I. anuhind, 5 II. anuh III. anuhinda — kokku 12 16 teist, 25 kolmandat anu

Politika ringwaade ja wäljamaa sõnum

Transwaali asjast. Ingisterium pidas Transwaa pärast reede koosolekut, ei te mingit tähtsat otsust. Nä tahab Inglisemaa sõja al seni wiiwitada, kuni ta wäg Ahwrikasse on jõudnud. — pärast ministeriumi koosole les lord Salisbury'ga Saks krahw Hatzfeld, mis järel ta walitsusele pika telegrammi

Oranje saadikutekogu ast kokku. President Stein selet Suur-Britannia ja Transwa põnew on, ja kuida läbirää nimetatud riikide wahel lug Ta laitis Inglisemaad, et rääkimisi rikkunud, ning tunn sõnumi waleks, et tema T lile nõuu andnud, Inglise kuid wastu wõtta. Mis edasi tegema pidawat, selle susetegemine jääda saadikute leks. Sõja algamiseks ei hematgi põhjust. Niisugune usu ja hariduse narrimine.

Inglise saadikutekogu w liste endine juhataja Harco oma walijatele kõnet ja üt

määratud aunhindade mõjul
rilikumalt, ja sellega ühtlasi
d loomade hääd omadused
gemale. Juba 1890. aastast
wõis taluloomade seas muu-
äha: esitets tekkis segawerd
pea ka täiswerd loomi. Ees-
kord loomakaswatuses täielist
ust kätte saada, et wäikepõllu-
mõisnikudelt hääd tõugu
d ostab ja neid täiskaswanud
omadena jälle tagasi müüb,
Liiwimaa põllutöö ja töös-
enduse ühisuse tegewuse mõjul
adawal olewat, sest kes näitusel
ast Jüri Anko täiswerd loomi
on, kes Meerimõisast pärit
wäikepõllupidaja taswatatud
on tähele pannud, ei wõi
awaldatud lootuse juures
kahelda. Puhaswerd kariloo-
arw oli wäikepõllumeeste pool
rohkem ja loomad ilusamad
agi enne, nii et hinnamõist-
rima pidiwad, tui neil roh-
nuhindu ei olnud. Oleks ka-
ade saatmine kergem ja tau-
inet kindlam, siis tuleks weel
rda nii palju ilusaid loomi
le, sest parem tõug on maal
kulutule tiirusega laiali lao-
ja wilesjad näljakujud jäawad
harukasemaks. Kuna näit.
õllupidaja Jüri Anko 2 looma
00 rbl. saab, wõib selle raha
2 haritikku lehma osta. Kel-
nad on näha ja kõrwad kuulda,
ib juba niisugustest sündmus-
kuidas majapidamist kasuliku-
ajada.
rnane on ka hobusekaswatus,
Inglise werd tähtede esimesed
ulejad wälja paistawad ja ise-
tugewa selja, laia rinna ja
kuju poolest tähelepandawad on.
näituseks Uue-Wõidu kohaoma-
Aadu Kolga tätt, kellel ainult
est pisut puudub, et teda sugu-
wõiks tarwitada. Siin ei
üllalt soojalt soowitada, wars-
esimesel aastal kaeru sööta,
lega neile õiget laiust, juurust
sust anda. Weel ilusam oleks
a siin õiget tööjaotust seada,
wäikepõllupidajad warsad suu-
pidajatele ära müüksiwad, kellel
ad karjamaad ja muud taswa-
ud on. Kuni sinnamaale on
weel pikk tee ära käia
g kaugele läheks, kui tahaksime
skaudseltgi Eesti naesterahwaste
õde edenemist tähele panna.
ritast näitust maitserikaste ja
juliste kangastega näinud on ja
te muutmata kirja hobusewai-
wööde ja muude kudumise tööde
tagasi mõtleb, see ei wõi ku-
sekursuste ja täsitöökoolide taga-
üle mitte enam kahewahel olla,
nüüd ka meie talutütarte poolt
alt taga nõutakse.
wudega tõenduseks olgu siin
elt auuhinnad kui ka müügi-
ad nimetatud, mis Eesti wäi-
lupidajad Liiwimaa seltsi näi-
saiwad: hobuste eest 5 I. auu-
, 4 II. auuhinda, 12 III. auu-
; sarwloomade eest: 6 I. auu-
, 7 II. auuhinda, 6 III. auu-
; naesterahwa käsitööde eest:
auuhind, 5 II. auuhinda, 6
auuhinda — kokku 12 esimest,
eist, 25 tolmandat auuhinda.

Politika ringwaatus
ja wäljamaa sõnumid.

Transwaali asjast. Inglise mi-
erium pidas Transwaali asja
ust reede koosolekut, ei teinud aga
git tähtsat otsust. Nähtawasti
b Inglisemaa sõja algamisega
wiiwitada, kuni ta wägi Lõuna-
rikasse on jõudnud. — Otsekohe
ust ministeriumi koosolekut kõne-
lord Salisbury'ga Saksa saadik
w Hatzfeld, mis järel ta Berlini
itsusele pika telegrammi saatis.
Oranje saadikutekogu astus reede
u. President Stein seletas, kuida
ar-Britannia ja Transwaali wahe
ew on, ja kuida läbirääkimistega
etatud riikide wahel lugu olnud.
laitis Inglisemaad, et see läbi-
kimisi rikkunud, ning tunnistas selle
umi waleks, et tema Transwaa-
nõuu andnud, Inglise ettepane-
wastu wõtta. Mis wabariik
si tegema pidawat, selle üle ot-
tegemine jääda saadikutekogu hoo-
. Sõja algamiseks ei olla wä-
atgi põhjust. Niisugune sõda olla
ja hariduse narrimine.
Inglise saadikutekogu wabameele-
endine juhataja Harcourt pidas
walijatele kõnet ja ütles, Ing-
lisemaa ei wõiwat Transwaalis täit ülemwalitsust nõuda, aga ta president Krüger ei wõiwat tahta, et tema teiste riikide walitsejatega ühesuguseks loetaks.

Saksa leht „National-Zeitung" kirjutab, Inglisemaale olla sõda Transwaaliga raske, aga ta lootwat ta'ga sellegi pärast toime saada. Wäe Lõuna-Afwrikasse saatmise pärast ei jääwat meestest ütsgi meri tühjaks, ei Ida-Aasia ega ka Europa weed. Ja teiste riikide poolt waheletulemist ei olla Inglisemaal praegu karta.

Thuni ministerium lahti palunud. Wienist teatati laupäewal: Kell 9 hommiku oli ministrite koosolek, kus terwe ministeriumi ametist lahti palumine otsusets tehti. Kell 10 wõeti krahw Thun keisri poolt wastu, ja andis ta sääl juures lahtipalumise kirja ära. — Arwatakse, et keiser palwe wastu wõtab ja ametnikkude ministeriumi nimetab, kes keeltesjeadlused tagasi wõtab ning riiksraadis keelte asjus seaduse läbi wiib.

Otse enne ministeriumi lahtipalumist on ülemkojale 24 uut liiget juurde nimetatud. Nende hulgas on mehi kõigist maakondadest nii hästi jaadikutekogu paremalt kui pahemalt poolt.

Prantsusemaalt. Kõneldakse, et käst, mille tõndral Gallifet sõjawäele andnud, ilma pääministri teadmata olla antud ja et ministeriumis selle pärast mõtete lahkuminemist on. — Walitsus on tuttawat juudiwastast Max Regis'd tapmise ja mässu pärast wangi wõtta käsknud, Regis on üle piiri ära Hispaniasse põgenenud.

Hispania ja Inglisemaa. Madridist teatatakse Belgia lehtedele iseäralikku asja: Hispanias olla Asori saared ära Inglisemaale antud. Juba Hispania-Amerika sõja ajal olla Inglisemaal soow olnud Asorisi ja Balearisid ära wõtta. See kord mõteldud isegi Gibraltari maad suurendada ja mõnda Hispania Galitsia maakonna sadamat ära wõtta. Hiljem üteldi Inglisemaalt, ta püüdwat Portugali Hispaniaga sõdima kihutada, sest Inglisemaa ei leidwat Hispaniale sõjakuulutamiseks põhjust, kuna Portugal piirimehena seda kergesti saawat. Et nüüd sõda Portugali ja Inglisemaaga tulemata jääks, olla mõned Hispania riigimehed Inglisemaale maid andma walmis. — See maade andmine äratakse muidugi kõigil pool Europas ja iseäranis Prantsusemaal tähelepanemist.

Serbiast. Jutud on liikumas, et Milan otsekohe selle järele, kui suur protsess lõpetatud, ära wäljamaale läheb. Protsessi harutamine lõppis juba laupäewal. Nagu teada, wõtis Knäsewitsh weel pääle prokuröri kõne kõik omad süüdistused tagasi. Ta ütles: „Ma seisan Jumala ees ja olen pea surnud mees. Ma tahan selle pärast oma südametunnistust kergendada ja täit tõtt tunnistada: Kõik need, keda ma süüdistanud, on täiesti süütud. Ma tunnen oberst Nikolitshi, Dimitshi ja Kowatshewitshi ainult näo järele. Ma ei ole nendega ialgi kõnelenud ja nad ei tea lastmisest midagi. (Mitu kaebtusealust nutsiwad.) Ma olen süüta perekondadele juba küllalt õnnetust ja leina saatnud, sest ma arwasin, et ma seega enese päästan. Nüüd näen ma aga, et ma elama ei wõi jääda, ja ma tahan puhta südamega Jumala ette astuda. Need inimesed on süütad, ma wannun seda ewangeliumi juures. Ma olen lastmise kättetasumise pärast ette wõtnud."

Wenemaalt.
Kaugemalt riigist.

Peterburist. Keiserlikud Majesteedid Keiser ja Keisrinna Aleksandra Feodorowna on „Russk. Inw." teatel sõidulaewa „Poljarnaja Swesda" pääl 8. stp. Daanimaalt Bernstorfist Kieli poole reisinud. — Kielisse jõudsiwad Majesteedid, Wene agenturi telegrammi teatel, 10. stp. kell 10¼. Barbarossa sillal olnud prints Heinrihi abikaasa ja prints Woldemar wastu wõtmas. Keisri Majesteet, kes Wene merewäe mundrr kandis, istus Keisrinna Majesteega tõlda ja sõitis rahwa hurraa-hüüetel lossi. Wihma sadas kangesti. — Õhtul oli lossis perekondlik õhtusöök, milleste pääle Keiserlikkude Majesteetide prints Heinrihi abikaasa ja Greeka prints Nikolai osa wõtsiwad. Pärast käisiwad Majesteedid ühes prints Heinrihi abikaasaga „Keiser Wilhelmi" laanali ääres tõllaga jõitmas. Prints Nikolai reisis Lõuna-Saksamaale.

— Senator parun N. N. Medem, endine Warssawi kindralkuberneri abiline, on 7. stp. 64 eluaastal ära surnud.

— Kroonumaade walitsustesse ja metsa-departemangu wõetakse põllutöö-ministri käsul naesterahwaid raamatupidajateks ametisse, nagu „Pet. Ztg." kuuleb. Nemad ei saa aga riigiteenistuse õigusi.

— Wene piimatalituse näitusel on esimestel päewadel „Birsh. Wed." teatel ligi 10,000 waatajat käinud. Piimatalituse saadustega kaubeldawat näitusel elawasti. Rootsi saadik parun Reuterstjöld on ka näitust waatamas käinud.

— Wene loomakaitse selts walmistab „Nowosti" teatel normal-põhjuskirja, mille järele koolide kaswandikkude keskel linnu-kaitse ühisusi wõib asutada. Nende ühisuste eesmärk oleks lapsi linnupesade tõhtumisest ära hoida ning ülesvää loomadega jõbralikumalt ümber käima harjutada.

Lipowetsi maakonnas on „Birsh. Wed." teatel algupäralised wale 100-rublalised liikuma hakanud, mis tindi ja wärwiliste pliiatsitega maalitud, rumala rahwa seas aga wastuwõtjaid leiawad. Rahategija näib ühtlasi tubli naljahammas olewat. Keisrinna Katarina II. kuju asemele on habenik mees maalitud, allkirja asemel seisab „armas sõber" ja raha järeltegemise trahwi artikli asemel: „Iowin teile kõigile 200,000 rubla."

Kodumaalt.

Nõo kirik on, nagu kuuleme, mööda läinud suwel täie ümber ehituse alla wõetud. Enam kui kaks kuud on puusepad ja põranda panijad kiriku kaunistuseks waewa näinud. Ehituse töö oli ehitusemeistri herra J. Trosje hoolets ja on, nagu kuulub, wäga hästi korda läinud. Tulewal pühal saab kirikut õnnistatama ja kogudusele jälle awatama.

Pärnust. Wana lugu on, et waiguse kõrwal itta ka wari käib. Waewalt on Pärnu endise wäikuse wastu suuruse ja tähtsuse poolest edenema hakanud, ja juba kipuwad kuritööd kaswama, nagu suurtes ilma-linnades. Nimelt tüütawad meid nüüd tulesüütused, mis enne siin üsna kuulmata olnud. Minewal sügisel sündis teadawasti see hull lugu, et ühel päewal neli tulekahju tekkis, mis kõik süüdatuks arwati, selgeks seda küll ühegi kohta ei saadud, ja wõis küll olla, nagu ühe kohta räägiti, et sääl kahju poole olnudgi. — Aga nüüd on 2. sept. Ausleri korgiwahriku põlemise juures selgeid tule panemise märkisid leitud. Põhjust on siin küll arwata, et juwine tulekahju sääl süüdatud oli, nagu seda mõeldi. Mis asi küll pahategijat selleks ajanud, ei teata jugugi arwata, wabriku walitsusel ei teata wihamehi olewat. — Suuremad asjad polnud need tulekahjud küll kumbgi, tulekaitse oli kohe jalul ja lämmatas nad ära, enne kui tuli wõimust wõtta sai. Ei oleks aga seda sündinud, oleks kergesti tuli wäga suureks wõinud tõusta, sest siin on materjali, mis põleb nagu püssirohi. Sada rubla on nüüd sellele auupalgaks lubatud, kes süütaja kohta teatust wõis anda. —o—

Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi poolt 4.—6. stp. toimepandud näitusel antud auuhinnad:

a) Täkud:

I. auuhind: Keiserliku Waba Ökonomia Sotsieteeti hõbeauuraha Juhan Noop'ile Wana-Karistest, mustjaskõrwi segawerd täku „Juku" eest; Lõuna-Wenemaa Põllumeeste Seltsi hõbeauuraha, kaswatajale Jakob Oinas, Wõisikult, Eesti-Arabia tõugu täku „Juku" eest; Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekiri ühes kuue rublaga kaswatajale Jüri Noor, Taewerest, 2. aastase täku „Pfeili" eest. II. auuhind: Ministeriumi prongsauuraha, Jaan Aawik'ule Wana-Karistest, kõrwi Eesti-Orlowi tõugu täku „Lattna" eest; Ministeriumi kiitusekiri, Hans Tomson'ile, Holstrest, musta Eesti-Orlowi tõugu täkfälu eest, ja Wolmer Uusberg'ile Mornast, kõrwi täkwarsa „Hitso" eest. III. auuhind: Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse kiitusekiri, Peeter Leppik'ule, Tarwastust, kõrwi Eesti-Inglis tõugu täku „Raskatti" eest; Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekirjad saiwad: Jaan Kärmas Wana-Tännassilmast, Eesti tõugu täku „Jaska" eest; Hans Rumm, Wõisikust, helekörwi Inglis segawerd täku „Räps" eest, ja Jaan Kampus, Wõisikult, Eesti tõugu 3. aastase täku eest.

b) Märad:

I. auuhind: Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse hõbeauuraha, Jaan Ritson'ile, Holstrest, mustjaskõrwi segawerd Orlowi tõugu mära „Kiti" eest; Ministeriumi hõbeauuraha, T. Härm'ale, Wiljandi wallast, kõrwi segawrrd mära „Mascha" eest; Lõuna-Wenemaa Põllutöö Seltsi prongsauuraha ühes wiie rublaga, Hans Uusberg'ile, Mornast, mustjaskõrwi Eesti-Inglis tõugu märasälu „Miira" eest; Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekiri ühes kümne rublaga, Johan Laar'ile, Wiiratsist, Inglis-Orlowi tõugu märasälu „Miira" eest; Keiserliku Waba Ekonomia Sots. prongsauuraha, Jaan Pau'le, Wiiratsist, tumekörwi Inglis-Orlowi tõugu märawarsa „Tamara" eest. II. auuhind: Ministeriumi prongsauuraha, Jaak Joonson, Pärist, tumeraudjas Inglis-Orlowi tõugu mära „Miska" eest, ja Jaak Lõo, Holstrest, halli Arabia-Orlowi tõugu märasälu „Aali" eest; Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi prongsauuraha, Peeter Kikas, Wiljandi wallast, mustjaskõrwi Orlowi tõugu mära eest. III. auuhind: Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse kiitusekiri, Jüri Must'ale, Wiljandi wallast, musta Orlowi tõugu mära eest; Ministeriumi kiitusekiri, Johan Maling'ile, Wõisikust, halli Eesti-Arabia tõugu mära „Tella" eest; Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekiri, Johan Maling'ile, Wõisikust, halli Eesti-Arabia tõugu mära „Massa" eest.

d) Warsadega märad:

I. auuhind: Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse hõbeauuraha, Jaan Pau'le, Wiiratsist, kõrwi Inglis tõugu mära „Massa" eest ja I. auuhind Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekiri ühes kümne rublaga tema warsa „Schipka" eest. II. auuhind: Ministeriumi prongsauuraha, Johan Saarele, Wiljandi wallast, mustjaskõrwi segawerd mära eest, ja II. auuhind, Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kiitusekiri ühes kuue rublaga, tema warsa eest; Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse prongsauuraha, Jüri Noor'ele, Taewerest, musta segawerd Inglise tõugu mära eest, ja W. E. P. S. kiitusekiri ühes kahe rublaga, tema mustjaskõrwi märawarsa eest; Riigi Hobusekaswatuse Pääwalitsuse prongsauuraha, Johan Annus'ele, Tarwastust, raudjas Eesti-Inglis tõugu mära „Liisa" eest; Riigi Hobusekasw. Pääwal. prongsauuraha Hans Auksmann'ile, Wiljandi wallast, kõrwi mära eest. III. auuhind: Riigi Hobusekasw. Pääwal. kiitusekiri, Jüri Wares'ele Wõisikult, mära „Alba" eest, ja II. auuhind W. E. P. S. kiitusekiri ühes wiie rublaga, tema märawarsa „Wilma" eest. III. auuhind: Riigi Hobusekasw. Pääwaliti. kiitusekiri, Hans Auksmann'ile Wiljandi wallast, musta mära eest, ja I. auuh. W. E. P. S. kiitusekiri ühes kuue rublaga, tema kõrwi Trakeeni tõugu märawarsa eest. III. auuhind: Riigi Hobusekasw. Pääwal. kiitusekiri, Johan Särew'ile Heimthalist, punase Eesti-Inglise tõugu mära „Mai" eest, ja II. Ministeriumi kiitusekiri, tema kõrwi täkwarsa eest.

Hobuste jaoskonna auuhinnamõistjateks oliwad herrad: N. von Sivers Soosaarest, Ed. Glück, loomatohter Pärnust, kohaomanik M. Pill ja kohaomanik J. Kolk.

Sõnumid Tallinnast.

Tallinna auukodanikkudele A. K. Ströhmile ja R. K. Weiß'ile on Eestimaa kuberneri herra poolt luba antud, alaealise Irma Wassermanni eestloštjatelt ostetud raamatukauplust, (Pika uulitsal nr. 150) selle juures olewa lugemise-raamatukoguga endise nime all edasi pidada. Nimetatud kauplus kandis nime Ferdinand Wassermann."

— Jällegi ühe uue trükikoja awamiseks Tallinnasse on Baltiski linna kodanikule K. A. Keiler'ile ja tema pojale E. K. Keiler'ile Eestimaa kuberneri herra poolt luba antud, ja nimelt Wäike Rannawärawale Schumanni majasse, nime all „Keiler ja poeg."

— Neiu Paula Brehmi kontsert minewa laupäewa õhtul „Estonia" seltsi saalis läks täiesti ilusasti korda. Kui ka auustatud lauljanna hääl siin ja sääl märgata laskis, et ta hiljutise haiguse jälgi weel täiesti ära tasandada pole suutnud, käis siisgi nagu õrn wärin tihti kuulaja hingest läbi, kui lauljanna waimustawamatel kohtadel häälele enam wabadust lubas. Kahetsedes peab tunnistama, et „Estonia" seltsi saal kontserdi andmiseks küllalt jünnis ei ole. Ta läheb rahwa seesolemisel ruttu soojaks, tuleb tubaka suitsu täis ja ei anna siis enam õiget kõla, nii et hääl nagu udu seest kostab. Kõige enam meeldis meile neiu Brehmi lauludest „Kewade laul" aga ka Griegi „Solwejgi laul" polnud paha. Hääle wäristamisega ei saa neiu Brehm weel mitte igakord hästi korda, ja seepärast on ta hõbe-selge hääl lihtsal loomulikul kujul kõige armsam. Sõnade wäljaütlemine Eesti keelsete laulude juures ei olnud mitte alati loomulik, waid kippus siin ja sääl waheste Saksa, waheste Italia keele häälte wäljaütlemise wärwi kandma. Üleüldiselt ütelda, laulab neiu Brehm küllalt hästi, millest ka saali täie rahwa elaw kiiduawaldus tunnistust andis.

Elawat kiitust leidsiwad ka „Estonia" seltsi meeste- ja segakoori laulud. Just nagu oleksiwad kunstlauljannalt waimustust saanud ehk temaga wõistelda tahtnud, laulsiwad mõlemad nimetatud koorid seesuguse wärskuse, waimustuse ja elawusega, nagu neid waewalt enne oleme laulma kuulnud. Iseäralikult meeldisiwad kuuljatele meestekooris Reissigeri „Suwel", ja segakooris Rubinsteini „Mu laul" ning Miina Hermanni „Kaugelt koju tulles." — Lähemal pühapäewal saada, kuida kuuleme, neiu Brehmi konserdis „Lootuses" hr Kuusiku segakoor ja „Estonia" meeste-kwartett kaaslauljatena ette astuma.

— Hale õnnetus juhtus 7. stp. Tallinna tapamaja ligidal mängisiwad mitmed 13—14 aastased poisikesed. Mängu jaoks oli neil üks wana gaasitoru tükk, mille ühe otsa nad kinni oliwad toppinud. Sellesse torusse täitsiwad lapsed kiwa ja püssirohtu ja süütasiwad püssi rohu põlema. Sündis järsk plahwatus ja kõik kiwid tungisiwad ühele poisikesele kõhtu, kuna toru ta kätt wigastas. Õnnetu mängu ohwer wiidi dakonissside majasse, kus ta kõht elu ja surma juhtumise pääle lahti lõigati, kiwid wälja wõeti ja soolikas, milles 8 auku oli, kinni nõeluti. Ehk küll esiotsa elu pääle mingit lootust ei olnud, elas poisikene ometi paari päewa eest weel, ja wõimalik on, et ta ehk weel elusse jääb, sest et ta weidi paremaks on saanud. Kahetsemise wäärt lugu olgu aga wanematele ja lastele elawaks hoiatuseks.

Kohalikud sõnumid.

Raudtee õnnetus. Eila kell 5 50 m. p. l. on Riia-Pihkwa raudteel Riia ja Hintsenbergi wahel Rodenpoisi pooljaamas kaks sõidurongi nr 4 ja nr 16 kokku põrganud. Üks ülemkonduktor — kuulu järele Raudkats — on surma saanud, mitmed konduktorid on wigastatud, sõitjatest olla mõned ka wiga saanud. Riiast tulewad rongid on selle pärast tundi 3 hiljemalt meie linna jõudnud.

— „Udumäe kuningas" oli 12. stp. Wanemuisesse küllalt waatajaid kokku meelitanud. Tähelepanemise wäärt oli see, et kuulajate seas ka suru hulk teise rahwuse liikmeid oli, kui külaliste kõnelemise keele järele otsustada wõib. Tüki enese kohta wõib öelda, et wäga palju pakub, kuid tema mõju wähendab see, et üksikute sündmuste wahel tarwilik ühendus puudub. Näitemängu ettekandmine oli läbistikku hää. Mõned osad — Tiiu ja Jaan — kujutati päris elawalt. Kõidetud kõnega oli mõnel pisut kimbatust: ei teatud õieti, kas sõna rõhku wõi kõne „nõõna" tarwitada. Neid kahte kokku sünnitada, näis mängijatel üle jõuu käiwat. Koorilaulud-s oleks juhtmõtete ehk motiwide amaldus selgem pidanud olema. —aa—

— Alkoholi puhweti poolt ja wastu on „Taara" jalgratta-sõidu ühisuse üleüldistel koosolekutel juba mitu korda waieldud ja otsusi tehtud, kuid ikka ei olnud tarwilikku osa hääli selle poolt, et ühisuse põhjuskirjale puhweti pidamise õiguse kohta käiw lisandus palutaks. Laupäewa õhtuks oliwad liikmed jälle üleüldisele koosolekule kutsutud, kus see asi kõne alla pidi tulema. See kord oli ka õige rohkesti naesterahwast liikmeid koosolekule ilmunud. Ettpanetu põhjenduseks ei awaldatud küll mitte uusi mõtteid, aga puhweti poole hoidjad saiwad ometi wõidu: 85 häält oli weti awamise poolt, 33 wastu.

— Raske tüli ja noahaawad. Maarja-laada õhtul on Peterburi uulitsal K. õllepoe ees joowastanud laadaliste keskel suur tüli tõusnud, kus mitmed inimesed raskeid noa haawu on saanud. Õllepoepidaja K. wend saanud 6 kardetawat haawa kõhtu, pihta ja selga, mille tagajärjel ta praegu haigemajas põeb. —da—

Peetri kirik.

Minewal kuul on armuandeid antud: kiriku hääks (wäh. and.): 41 rbl. 4 kop.; waeste hääks: 12 rbl. 88 kop.; torni hääks: 6 rbl. 41 kop.; kõstre maja hääks:

Ew. Noortemeeste Selts.

Eesti osakond.

Neid seltsiliikmeid, kes **basaari** jaoks tööd teewad, palutakse teisipäew 14. sept. õhtu kella 7 ja 10 wahel seltsi juhataja juurde Allee uul. nr. 78 tulla ja korjatud asjad ja raamatud ühes wõtta.

Karskuse Sõber.

Pühapäewal, 19. septembril s. a.

Perekonna-õhtu.

Eeskawa: Muusika, näitemäng: **„Mis ime see on“**, laulmine, ilulugemine.

Hakatus kell 8 õhtu.

Pileid: I. pl. 35 kop., II. pl. 25 kop., seltsiliikmetel hinnata.

Laupäewal, 25. septembril s. a.

Seltsi koosolek.

Hakatus kell 9 õhtu.

04.07 **Seltsivalitsus.**

Wanemuine.

Pühapäewal, 19. septembril s. a.

Armastus ja kadedus

Algupäraline kurbmäng 4 waat. 5 pildis. Kirj. Ernst Pohl.

Hakatus kell 8 õhtul.

Aug. Wiera.

Rahaministeriumi all olew

A. Janson'i

Kaubanduse-kursus

kaubanduse kooli ruumides

(С.Петербургъ, Гороховая 46 кв. 4).

Õpilasi, meeste- kui naesterahwaid, wõetakse kuni **20. septembrini** wastu. **Eksam, millest ka need** osa wõiwad wõtta, kes minu juures Jurjewis raamatupidamist õppisiwad, on 19. detsembril s. a.

Kaubanduse kooli ja kursuste juhataja

A. Janson.

Lähematel päewadel ilmub Maurus Jokai ilus romaan

Kahe sarwega mees.

Eesti keelde kirjut. P. Grünfeldt.

See romaan räägib Siebenbürgia maa minewikust, sel ajal, mil see maa türklaste walitsuse all seisis. Romani tegelane on üks Ungria mõisnik, kes türklaste kätte wangi sattus, kellel sääl piinates otsaesise naht lõhki lõigati ja sinna kitse sarwed, mis elusa kitse pää küljest ära tisti, külge kaswatati. Romaan seisab ajaloolisel alusel ja saab wäga meeldima, nagu kõik kuulsa Maurus Jokai teisedgi jutud rahwale meeldiwad. Tellimise adress:

J. Mäesepp'a raamatukauplus

2 Jurjewis.

Annan Jurjewi ja ümberkaudsele rahwale aunpaklikult teada, et minu

Kauba uul. nr. 15

oma kauplust suurendanud olen ja müün kõiksugu **meesterahwa riideid** wäga odawa hinna eest. Näitusseks: pikad talwepalitud 6 rbl. pääle ja kallimaid, poolpalituid 4 rbl. pääle ja kall., pukski kui ka tööülikondasid kõiksuguseid ja õige odawaid, iseäranis **pukski ja tööpükksid** on wäga odawa hinna eest saada. Kõige uuema moodi järele **wihmapalitud ja kraed** odawalt. Mitmesug. **kaabud, talwe ja suwe mütsid.** Parh ja linased pluused, willased kamsonid, trikoo ihusärgid, aluspükksid, kui ka maniskad, tulbid, kraed, sõlipsid ja kõiki muud pudu kaupa ime odawa wabriku hinna eest.

Palun adressi tähele panna ja minu waatama tulla.

Aunpaklikult

S. Goldberg,

Kauba uulitsas nr. 15,

kaupm. Lipping'i wastu.

---

2 kingsepa õpipoissi

tarwitab Uueturu uulitsas nr. 33,

2 kingsepp **Ess.**

Wirka köögitüdrukut

häädе tunnistustega, otsitakse. Lähemat Peterburi uul. nr. 103, neljap. 16. sept. kella 2—4 p. l. Sissem. eestuksest. 2.3

Prungitud tiiw-klawer

on müüa Liiwa uul. nr. 34, all.

Praegu ilmus Eesti Üliõplaste Seltsi tulul trükist ja on kõigist raamatukauplustest ja rändajate raamatulaupmeeste käest saada:

„Sirwilaud“

Eesti rahwa Tähtraamat 1900. aasta jaoks.

9 trükipoognat. 8⁰. Lisa 72 lehek. **Hind 10 kop.**

Lisa sisu on järgmine:

Friedrich Robert Fählmann (pildiga), kirjutanud W. Reiman; Waenelaps Eesti rahwaluules, kirjut. A. Seen; Liiku peab saama, kirjut. J. Tõnisson: Silmast ja silmanägemisest (pildiga), kirjut. Fr. Akel; Surnute linnas, kirjut. O. Kallas; Rootsi Raudpää sõjawäes: 1) Wõtmehoidja Gunnel; 2) Kaprali Andres, kirjutanud J. Köpp.

Pääladu on Eesti Üliõplaste Seltsis. Tellimisi wõtab wastu O. Wirthaus, „Postimehe“ talituses Jurjewi raekojas. Raamatukauplejatele endised protsendid.

Politsei platsil. Neljapäewal 16. sept.

wiimane etendus.

Täiesti uus eeskawa.

Original-Bioskop

Iga päew kell 5 p. l.

Perekonna-etendus täie eeskawaga 24 nummert ja on igal täiskaswanul õigus üht last maksuta sisse wiia ehk 2 last ühe piletiga. **Pää-etendus** kell 8½ õhtul hiigla eeskawaga.

Sissesmine: I. pl. 35, II. pl. 25 ja seisuplats 15 kop.

Praegu ilmus tähtjas raamat:

Nõunandja

kuida põllumees oma loomi peab rawitsema ja parandama.

Kirjutanud **Dr. L. Steuert,**

Weihenstephani põllutöö-akademia prohwessor.

Hind 80 kop.

See raamat räägib wäga arusaadawate seletuste ja jutustuste näol igasugustest loomade haigustest ja näitab põllumehele, kuida ta oma loomi peab rawitsema ja parandama, nii et nad temale tuluks olekssiwad ja ta nendest mitte kahju ei saaks. Raamatut on alguskeeles wäga palju ostetud ja kiidetud ja wõib loota, et teda ka Eesti keeles palju ostetakse ja loetakse. Ta on kõige rahwalikumalt kirjutatud loomaarstimise raamat Eesti keeles.

Tellimise adress: **гор. Ревель, Фалькенаркская 243, Г. Пихлакасъ.**

02.09

Wana-Tänasilma wallawalitsus (Wiljandi maak.) kuulutab selleläbi, et 27. septembril s. a. tell 10 hom. selle walla „Kalmeto“ Lutheruse kooli

kooliõpetaja walimine on.

Kohasoowijad tulgu selleks ajaks kohalise wolikoguga kaupa tegema tarwiliste tunnistustega.

Wallawanem: H. Lellep.

Kirjutaja: Tamberg.

Plotnikud ja liht töömehed

wõiwad kõrge palga eest kestwat teenistust leida

Sindi kalewiwabrikus

4 **Pärnu ligidal.** 6

Aleksandri uul. nr. 4. **J. Liebesmann** **Aleksandri uul. nr. 4.**

Austatud Jurjewi linna- ja maarahwale annan seeläbi alandlikult teada, et mina omast suurest laost

kõiksugu riide-, kalewi- ja lõuendi kaupa

alandatud hindadega müüa, nimelt:

500 tükki täiswillast kleidiriiet igas wärwis

enne 45 kop. nüüd 30 kop.
„ 60 „ „ 40 „
„ 90 „ „ 60 „ jne.

Trikood meesterahwa ja poisslaste ülikondade tarwis suures wäljawalikus

enne 85 kop. nüüd 55 kop. enne 1.65 kop. nüüd 1.20 kop.
„ 1.20 „ „ 85 „ „ 2.45 „ „ 1.85 „ jne.

Et austatud ostjad näeksiwad, kui odawad minu kaubad on, nimetan siin mõnda: **kretongi** 6 kop. pääle, **madapolami** 8 kop. pääle, **juuri willaseid rätikuid** 1.25 kop. pääle, **siidi rätikuid** 1.20 kop. pääle. Iseäranis suur ladu **juute riiet** mööblite ja uksekardinate jaoks 18 kop. pääle. **Plüüsh-waipasid, päewa- ja wihmawarjusid, mütsisid** ja **korsettisid** Riia wabrikust iseäranis odawate hindadega.

Korralik teenitus ja kindlad hinnad.

J. Liebesmann

nr. 4 Aleksandri uulitsas nr. 4.

Praegu ilmus:

Kõige ilusam ja toredam romaan

Ilus Pauline.

Eesti keelde kirjutanud P. Grünfeldt.

256 lhk. paks. **Hind 1 rbl.**

Seda romaani on teistes haritud keeltes palju loetud ja kiidetud ja saawad teda ka kõik Eesti ajalehed ja lugejad tema wäga põnewa, ilusa ja wooruslikku sisu poolest kõige paremaks romaaniks kiitma. Wäga ilus ja hella armastuse lugu palmib teda algusest kuni lõpuni. **Lugegu teda iga parema kirjanduse sõber!**

Ilmumisel on: **Paljude piltidega**

Elutark. kalender 1900.

Hind 25 kop.

Kõige toredam ja täielikum kalender Eesti keeles. Tema sisu hääduse eest wastutawad ilma kuulsad mehed: elumooruste ja tarkuste õpetaja Smiles, loodusuurija Darwin jne. Eesti kirjanikkude seast on iseäranis A. Reinwald nimetada, kelle kõige suurem, sügawa mõttega ja paleuslikum luuletöö: „Eesti rahwa minewik — olewik — tulewik“ sääl seest on. Pääle kõiksugu juttude, õpetuste, teaduste ja laulude on weel üks ülesanne, mille wäljaarwajale 25 rbl. auuhinda anname. Iga Eesti wend ja õde lugegu teda.

Pea ilmub jutustus Palestina maalt:

Juuda.

Eesti keelde kirjutanud P. Grünfeldt.

Umbes 100 lehek. paks. **Hind 20 kop.**

See wäga ilus jutt wiib lugejat Pühale maale kus Õunistegija elas ja rändas. Ta toob elawa pildina ühe kaupmehe poja „Juuda“ eluloo ette, kes Jerusalemma linna ärahäwitamist oma silmaga kõik nägi. Jutt on ütlemata ilus ja wäga põnew lugeda.

Lähemal ajal ilmuwad:

Sinililled.

P. Grünfeldti uued luuletused.

Hind 35 kop.

Kõrge andelise luuletaja hr Grünfeldti laulusid laulab rahwas suure häämeelega ja on nad iga peiu ja neiu südames elawad wastuköla leidnud. Leidku siis ka „Sinililled“ lahket wastuwõtmist, mis auuliku luuletaja õitsewama mehe-ea jalmi õisi toob.

Tellimise adress: Лифл. г., г. Юрьевъ, **Riia uul. nr. 85.**

Aunpaklikult

02 **P. Roofslane.**

Kõige paremate Eesti keeles ilmunud raamatute sekka tuleb arwata

Lõbu ja teadus

I. ja II.

Wälja andnud **J. L. Jürgens** ja **R. Kawakiwi.**

Iga anne 50 kop.

Tellimise adress: **J. L. Jürgens,** Jurjew, Kiwi uul. nr. 59.

Uusi wiltkübaraid

wäga odawa hinna eest, kui ka **tanusid** 20 kop. pääle. Wõtan ka wanade kübarate ja tanude ümbertegemist odawalt wastu

Raatuse uul. nr. 15. 4

Õpilast

trükiladumise pääle tarwitab

„Postimehe“ trükikoda.

Lukuseppa

tarwitab

„Tiwoli“ pruulikoda.

Kuuse pakkusid

7 jalga pikad, 18 tolli ladwast läbi mõõta, mis otslised ja keerulised wõiwad olla, **sirgeid kuuse ritwasid** 35 jalga pikad, 2½ ja 4½ tolli ladwast jämedad, ostab

Markel M. Makarow

Tallinnas.

---

2 6

Kaks kõrtsi

on **23. oktobrist 1899** saada. Teine neist on poega koos, suure maantee ääres. Tingimised wõimalikult odawad. Kaupa teeb Kolowere mõisawalitsus.

Linnamet

kutsub kõiki neid, kes aastal **trahteriisi** kangete kidega ehk ilma nendeta pidada ehk awada soow kuni **15. septembrini** ametile seda üles anda.

Trahteriteks ilma kanget kideta loetakse: puuwilja k sed, konditoreid, koogi- ehk j poed, kohwi- ja söögimaja muud müügikohad, kus kraami müüdakse.

Wõlgade eest

mis minu mees Johann teeb, ei wastuta mina mit

Amalie

Wara

Abikooliõpetaj

tarwitatakse Pärnu kreisi Laiksaa Lutheri usu Sillukse koolile. wijad palutakse **12. oktobril s. a.** hom. tarwiliste tunnistustega Laiksa lamajasse wolikogu ette kaupa tege

Laiksaares, 8. septembril 1899.

Wallawanema abi: M. T

Kirjutaja: A. L

Palun neid herra

kes 9. skp. õhtu eel nägiwad, kuid naesterahwale politsei platsi ligida jalgtee pääl, aga mitte karusselli nagu laup. lehes seisis, kallale tung elukohad ja nimed lahkesti tead Maarja uul. nr. 42, **Toon**

Nursi wallakirjut

walimine

on **4. oktobril s. a.** kell 10 e kohalise wolikogu ees Nursi wal Kandidaatidelt nõutakse ameti üle tunnistusi ja kohalise ko herra luba.

Wallawanem: J. Ka

5.10 Kirjutaja: J. Tha

Noormees,

kes wiinapõletamist on õppinud, kohta wiinapõletajaks ehk selle kusgile sisemisesse kub. Adr.: r. Евангел. общ. кв. 9.

R. Põder'

uuesti awatud raamatuka

Narwas-Joaorus, Suures

M. Tilt'a majas

wõetakse ka

päewalehe „Postim

tellimisi wastu ja müü üksikuid numbrid.

Pood müü

omaniku haigusе pärast kõige kaub kontrahiga. **Narwas,** Waksali uul käidawa koha pääl. Lähemat te juutsonal ehk kirja teel R. Põde matukauplusest Narwas.

Noormees,

kes wiinapõletamist on õppinud, kohta wiinapõletajaks ehk selle kusgile sisemisesse kub. Adr.: r. Евангел. общ. кв. 9.

Sugutäk

tunnistuskirjadega, 2 arsi. 4 kõrge, 6 aastat wana, on 2 eest **müüa**

F. G. Faure juur

5 Jurjewis.

Walget kirja

isane ja emane

lühikese jabaga, pool aastat wan sept. kaduma läinud. Palutaks palga eest ära anda Reola mõis

Ostmise eest hoiatatakse!

Печатать разрѣшено полиціею. — Юрьевъ, 13 Сентября 1899. — Дозволено цензурою. — Trükitud „Postimehe“ — J. Tõntsson'i — trükitojas.